

SAŽETAK PRESUDE

WUNDERLICH PROTIV NJEMAČKE OD DANA 10. SIJEČNJA 2019. GODINE ZAHTJEV BR. 18925/15

Privremeno oduzimanje djece roditeljima koji su odbijali uključiti djecu u obvezno školovanje nije uzrokovalo povredu prava na obiteljski život

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva su bračni par Petra Wunderlich i Dirk Wunderlich, koji su se usprotivili obaveznom školovanju svoje djece te su ih odlučili školovati kod kuće. Zbog ove odluke protiv njih je pokrenut kazneni postupak te im je izrečena novčana kazna. Podnositelji su platili novčane kazne, ali su i dalje ostali pri svom stavu i nisu poslali djecu u školu. Državna uprava za obrazovanje, obavijestila je obiteljski sud da podnositelji namjerno i uporno odbijaju poslati djecu u školu, ugrožavajući tako njihove najbolje interese. Obiteljski sud u Darmstadtu podnositeljima zahtjeva je oduzeo pravo na određivanje mjesta prebivališta njihove djece i pravo na donošenje odluka o stvarima koje se tiču školovanja djece te je ta prava prenio na Ured za mlade. Također im je naložio predaju djece Uredu za mlade radi provođenja pravila o obveznom pohađanju škole. Ovaj sud je utvrdio da odbijanje roditelja da pošalju svoju djecu u školu onemogućava njihovo uključivanje u zajednicu te ih sprječava u učenju socijalnih vještina poput tolerancije. Nakon što su žalbe podnositelja zahtjeva odbijene, djeca su oduzeta i smještena u dječji dom na tri tjedna. Djeca su vraćena podnositeljima zahtjeva nakon što su se složili omogućiti djeci pohađanje škole. Prizivni sud u Frankfurtu vratio je podnositeljima zahtjeva pravo na određivanje prebivališta djece, posebno ističući kako je testiranje pokazalo da razina znanja djece nije alarmantna i da više ne postoji rizik za njihov fizički integritet. Međutim, naglasio je da tu odluku ne treba shvatiti kao dozvolu za školovanje djece kod kuće.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 8. Konvencije, podnositelji su se žalili na odluku njemačkih vlasti da im oduzmu određena prava roditeljske skrbi i prenesu ih na Ured za mlade. Konkretno, prigovorili su prisilnom oduzimanju njihove djece i njihovom smještaju u dječjem domu na tri tjedna.

OCJENA ESLJP-a

Djelomično oduzimanje prava roditeljske skrbi, njihovo prenošenje na Ured za mlade, izdvajanje djece iz doma podnositelja zahtjeva i njihov smještaj u dječji dom na tri tjedna predstavljalo je miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na poštovanje obiteljskog života. Te su mjere imale legitiman cilj zaštite „zdravlja ili morala“ te „prava i sloboda drugih“.

ESLJP je ranije u svojoj sudskoj praksi procijenio njemački sustav obveznog pohađanja škole te utvrdio da je u skladu sa sudskom praksom ESLJP-a i u granicama slobode procjene tužene države. (vidi [Konrad i drugi protiv Njemačke](#)). Provedba obveznog pohađanja škole kako bi se

spriječila socijalna izolacija djece i osigurala njihova integracija u društvo bila je relevantan razlog za opravdanje djelomičnog oduzimanja roditeljske skrbi podnositeljima zahtjeva. Domaće vlasti razumno su pretpostavile da su djeca podnositelja zahtjeva bila ugrožena ne odlaskom u školu.

Podnositelji su tvrdili su da se, nakon što je izvršena procjena njihove djece u dječjem domu, pokazalo da oni imaju dovoljno znanja, socijalnih vještina i prisan odnos sa svojim roditeljima. Međutim, ove informacije nisu bile dostupne Uredu za mlade ni sudovima kada su donosili svoje odluke. Prema tada dostupnim informacijama, vlasti su opravdano pretpostavile da su djeca izolirana i da nemaju nikakav kontakt izvan obitelji, te da postoji rizik za njihov fizički integritet. U tom smislu, ESLJP je napomenuo da čak i pogrešne presude ili procjene stručnjaka same po sebi ne znače da su mjere primijenjene prema djeci nespojive sa zahtjevima iz članka 8. Konvencije. Vlasti imaju obavezu zaštititi djecu i ne mogu biti odgovorne svaki put kada se opravdana zabrinutost za sigurnost djece u odnosu na članove njihovih obitelji retroaktivno pokaže pogrešnom. Nadalje, nedostupnost ovih podataka uzrokovana je otporom podnositelja zahtjeva da se provede procjena njihove djece prije nego što su zbrinuta.

ESLJP je nadalje primijetio da je domaći postupak podnositeljima pružio potrebnu zaštitu njihovih interesa i da su na taj način ispunjeni postupovni zahtjevi članka 8. Konkretno, Obiteljski sud je saslušao podnositelje zahtjeva, njihovu djecu i Ured za mlade te djeci odredio skrbnika *ad litem* radi predstavljanja njihovih interesa. Podnositelji, koje su zastupali odvjetnici, mogli su iznijeti sve svoje argumente protiv privremenog i djelomičnog oduzimanja roditeljske skrbi.

Nadalje, domaći sudovi su naveli detaljne razloge zbog kojih nisu mogli primijeniti blaže mjere. Smatrali su da je prethodno ponašanje podnositelja zahtjeva i njihov uporni otpor određenim mjerama pokazao da puko davanje uputa ne bi bilo učinkovito, posebno uzimajući u obzir da izrečene novčane kazne nisu mogle utjecati na njihovu odluku da ne pošalju svoju djecu u školu. Stoga je zaključak domaćih sudova u okolnostima ovog slučaja bio razuman i proporcionalan. Djeca su vraćena roditeljima nakon provedene procjene sposobnosti učenja, a podnositelji su se složili poslati ih u školu. Dakle, uklanjanje djece iz roditeljskog doma nije trajalo duže nego je bilo potrebno, bilo je u njihovom najboljem interesu i nije provedeno na način koji je bio posebno strog ili neuobičajen.

Ukratko, navedeni su "relevantni i dostatni" razlozi za djelomično oduzimanje roditeljske skrbi podnositeljima zahtjeva i privremeno izdvajanje njihove djece. Domaće vlasti uspostavile su pravilnu ravnotežu između najboljih interesa djece i interesa podnositelja zahtjeva, te nisu prešli granicu slobodne procjene dodijeljenju domaćim tijelima.

Slijedom navedenog, ESLJP je jednoglasno zaključio da nije došlo do povrede članka 8. Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.